

Versie: 9 november 2019

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

© Allan Kleiweg

Overzicht RTM-remises

Het personeel van de RTM was woonachtig in het vervoersgebied van het bedrijf en eigen vervoer was er nauwelijks. Dus werden het en der langs de tramlijnen, maar bij voorkeur bij de eindpunten, kleine remises gebouwd waar stoomlocomotieven, motorwagens en motorrijtuigen veilig konden worden gestald. Klein onderhoud, denk aan het water nemen van de stoomlocs, het smeren en het tanken van motorwagens en motorrijtuigen, kon hier vaak plaatsvinden, maar voor reparaties werd het materieel naar de Centrale Werkplaats in Rotterdam gebracht. Iedere ochtend kwam de machinist of wagenvoerder naar de remise, controleerde z'n loc, motorwagen of motorrijtuig, stelde de tram samen en bereidde zich voor op de eerste rit van de dag. Niet onvermeld mag blijven dat stoomlocomotieven altijd enkele uren opgestookt moeten worden voordat er voldoende druk in de stoomketel ontstaat.

De RTM kende slechts vier zogenaamde exploitatiegroepen; Hoeksche Waard, Voorne en Putten, Flakkee en Zeeland. De tramlijn vanaf de Rotterdamse Rosestraat over IJsselmonde naar de Barendrechtse Brug, werd tot de Groep Hoeksche Waard gerekend. De tramlijn vanaf de Rotterdamse Hillesluis naar de Spijkenisserbrug tot de Groep Voorne en Putten. De tramlijn van Anna Jacobapolder naar Steenberg, over St. Philipsland en deels door Brabant, werd tot de Groep Zeeland gerekend. In deze artikelenreeks worden, voor de overzichtelijkheid en het gemak van de lezer, de RTM-lijnen over de eilanden IJsselmonde en St. Philipsland en door Brabant, apart behandeld. Wij benoemen dus zes exploitatiegroepen.

In onderstaand overzicht zijn uitsluitend de remises van het eilandennet met Kaaspoor vermeld. Mogelijk is de lijst niet compleet; meer onderzoek is gewenst.

Groep Rotterdam en IJsselmonde

- Rotterdam Handelsterrein, Rosestraat
- Rotterdam Centrale Werkplaats, Kromme Zandweg
- Zwijndrecht, Damsteeg (zijstraat Langeweg)

Groep Hoeksche Waard

- Goudswaard
- Krooswijk
- Numansdorp
  - o Na opheffing van de tramdiensten in de Groep Hoeksche Waard in 1957, werd deze remise gebruikt als autobusgarage

- Strijen
- Zuid-Beijerland

Groep Voorne en Putten

- Hellevoetsluis
  - o Na de opheffing van de RTM-tramdiensten in februari 1966, werd deze kleine remise Tramhaven de basis van de Werkgroep Hellevoetsluis van de Tramweg Stichting, de voorloper van het latere RTM-museum.
- Oostvoorne

Groep Flakkee

- Middelharnis

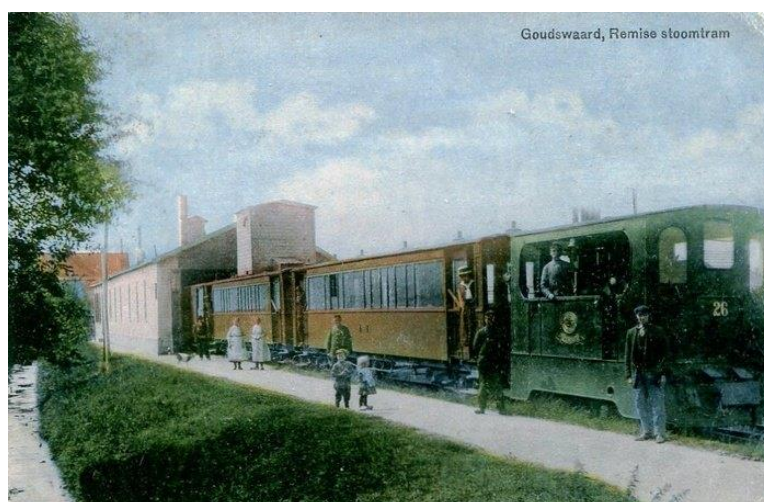
Groep Zeeland

- Brouwershaven
- Burgh
- Zijpe

Groep St. Philipsland en Brabant

- Anna Jacoba Polder
- Steenbergen

Zie ook het artikel 'De paardentramremises', via het hoofdstukartikel 'De paardentrams'. Hierin wordt overigens ook de remise van de normaalsporige stoomtramlijn naar Schiedam behandeld.

RTM-remise te Goudswaard met watertoren. Loc 31 met rijtuig.

Oostvoorne, remise met MD 1806 'Bergeend'. 17 October 1966 .

Bronnen:

- Informatie remise Zwijndrecht: Historische Vereniging Zwijndrecht 'De Vergulde Swaen'.
- Afbeelding 47k.1: Goudswaard - Prentbriefkaart, fotograaf onbekend. Coll. Henk van den Heuvel.
- Afbeelding 47k.2: Oostvoorne - Fotograaf: Piet Reijerkerk. Bron: www.archiefedwardbary.nl .